

Iz Koroškega. (Ponemčevanje). Pri št. Jakobu v gornji Rožni dolini postavili so veliko šolsko poslopje in sedaj do 20. avgusta razpisali službo za 4. učitelja. Otroci učenci so sami Slovenci. Vkljub temu ni v razpisu pridjano, da bi prošniku trebalo vedeti slovenski. Dotična gospoda je mnogo stroškov, mnogo žrtev naložila faranom pri stavljenji šole, a ne briga se nič za to, da bi njim priskrbela učitelja, ki bi mogel koristiti. Kajti koliko koristi človek, ki ne ume učencev, a učenci njega ne? No, in takšnega učitelja provizorja, ki razven svoje okorne nemščine na živem svetu druga ničesar ni znal, poslali so v št. Jakob pred večimi leti. Krajni šolski svet je se 1. 1878 zoper takšno postopanje pritožil pri okrajnem šolskem svetu. Ta mu je odgovoril, da se ima nemški podučevati. Sedaj podpisujejo v št. Jakobu prošnjo do deželskega šolskega sveta, naj bi se vsaj v prvih treh razredih podučevala slovenska deca slovenski. Tako je na Koroškem; naše šole nimajo naloženo v prvi vrsti podučevati, ampak ponemčevati slovenski narod! To kaže ta dogodek in žali Bog na stotine drugih!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Svitli cesar so obiskali nemškega cesarja v toplieah Gostinskih in se potem podali na večje potovanje v Saleburg, Monakovo na Bavarskem, v Lindavo in Bregenco v Predarljski deželi, katero so prvokrat s svojim obiskovanjem počastili, sijajno in navdušeno sprejeti od prebivalstva, vrlo katoliškega. Od Bregence peljali so se cesar enkrat na otok Mainau v Kostniškem jezeru in obiskali kralja Württembergškega in nadvojvodo Badenskega. Povrnivši se v Bregenco, od koder potujejo čez Arlico goro, kder sedaj predor za železnico vrtajo, gredó v Innsbruk na Tirolskem. — Deželni zbori so poklicani, štajerski in koroški na 14. den septembra. Poslovanja bo veliko, posebno v Gradci se bodo liberalci in konservativci zavoljo šolskih stroškov pulili, kajti oni naraščajo silno, odkar deželni šolski svet graški množi po novejši šolski postavi število učiteljev, šol in razredov itd. Konservativci svetujejo skrčenje 8letnega šolanja na 6 let, za 13- in 14letno deca pa nedeljske šole, dalje pobiranje šolnine itd. Liberalci pa tega ne dajo veljati in hočejo pomagati s tem, da bi itak ne predobro plačanim učiteljem in podučiteljem plačo zmanjšali. S tem so liberalci pač slabo zadeli; vse učiteljstvo je nezadovoljno. Naši slovenski poslanci pa dobijo prilike povdarjati naše narodne pravice in zahtevati odgovora, zakaj se jim povsod toliko opovir dela. — Kranjski deželni zbor bi imel biti razpuščen pa se ni zgodilo; nemčurji bodo tedaj zopet priliko imeli rabiti svojo večino; ako slovenski poslanci takrat ne izstopijo, storijo to gotovo iz političnih oziróv na položaj sedanjega ministerstva. Temu namreč nemški liberalci

silno nagajajo in strežejo odpraviti. Zlasti namepravajo v državnem zboru še enkrat grdo razsajati potem pa izbežati. Mislijo namreč, da bode potem državni zbor razpuščen in razpisane nove volitve, a tega grof Taaffe neče storiti in toraj tudi deželni zborov nikder ne razpusti. — V Spljetu so italijanski ničvredneži več mornarjev podmitali, da so iz cesarske vojne ladije potegnoli kot begunci v Italijansko. — Ogerski ministri so uže priredili državni proračun za l. 1882. Ban Pejačević je prevzel vlado vojaške granice. V Bosni in Hercegovini je bilo veliko zaprek premagati, preden so ustanovili nadškofijstvo v Sarajevu. Magjari so res hoteli katoličane tamošnje podrediti magjarskemu nadškofu v Koloczi. To je se zabranilo v Rimu.

Vnanje države. Nemški cesar stari Viljelm je se iz Gostina vrnil domov. Bavarski kralj je v istem hipu, ko je naš cesar od ene strani se pripeljal v njegovo glavno mesto Monakovo, na drugi strani se odpeljal v Pariz. — V Badenskem je umrl škof Kübel, nadomestnik uže leta 1868 umrvešega nadškofa Vikarija. Sedaj imajo Nemci vse nadškofijske sedeže prazne; nadškofi so mrtvi ali iztirani. Vendar preganjanje katoličanov kaže na svoj konec. Bismark se zopet pogaja s papežem in novi poslanci v državnem zboru utegnejo preganjevalne postave ovreči. — Ruski car je se vrnil iz Moskve domov v Petrograd; našemu cesarju doposlal je prijazno pismo. V Sibirijo stavijo Rusi veliko železnico. — Bolgarski knez je uredil žendarme ter skuša dognati, da bi deželo prepregel z železnicami; pri Sistovi misli črez Donav potegniti most. — Srbi in Črnogorci pogajajo se s papežem, da bi svojim katoličanom vstregli zastran verskih potreboč. — Grki dobili so do sedaj samo zelo majhen kos jim obljubljen turške dežele; Turki vedno odlagajo in nečejo zapustiti krajev ob greškej meji. — Italijani utrjujejo Verono, da jo spremené v velik vojaški tabor. — Francozi imajo nove volitve in toraj po deželi mnogo hrupa, preprirov in krega. Najhuje upija jud Gambetta, ki bi rad svoje prijatelje spravil v državni zbor. Ti bi ga potem naj vzdignoli na sedež predsednika republiki. V Afriki se jim nekoliko bolje godi. — Angleži stikajo po tistih zatrotnikih irskih, ki so iz Amerike poslali 80 peklenških mašin za razrušenje angleških oklopníc. Do sedaj še niso nobenega zasačili. — V Luksemburgu so hoteli č. o. jezuitje osnovati vseučilišče, pa holandska vlada jim je to prepovedala.

Za poduk in kratek čas.

Leopold Volkmer.

(Iz Povodnovega „Bürgerliches Lesebuch“ str. 557.)

Velike zasluge za Ptuj in okolico jegovo ima Leop. Volkmer. Ta je kot sin Antona Volkmer-ja, trškega črevljarja v trgu Lotmerku in jegove žene

Ane, rojene Ebenreich, prvi beli den zagledal 13. oktobra 1741. Deset let pozneje, 5. januarja je 30 hiš v trgu postalo žrtev divjega plamena. Mesec pozneje je cesarica Marija Terezija v Ptuj došla, ter izstopila v gradu grofa Leslie in se je vsaki dan k ogledovanju vojske v Gornjo Hajdino vozila. Unesrečeni Lotmeržani so se te priložnosti poslužili, ter poslali razun drugih zaupnih tržanov tudi pogorevšega poštenega Šlezaka Antona Volkmerja v Gornji Ptuj, in so prsilni mater dežele za milostno pomoč pogorelcem. Ker se je dovolila precejšnja svota zanj in za njegove sotržane, je oživela z nova jegova delavnost in ga je podkrepila v namenu, svojega priraščajočega, upanja polnega sina naukom posvetiti. Leopold je tedaj v Varaždinu začel se učiti, in je napredoval s vso odličnostjo. Hrvatsko-slovensko narečje, v katerem so se narekivale šolske naloge (themat) dobro preučiti, to je bila takrat jegova postranska skrb. Videlo se je, da se ga hoče že v mladosti dobro navaditi; to je tudi storil in se vežbal v tem jeziku do svoje visoke starosti. Varaždin, kjer je šest spodnjih razredov slavno dovršil, mu je toraj podal prvo oliko; Gradec mu jo je dovršil v modroin bogoslovskih tečajih. Po tem še le, 22. sept. 1764 je prejel Leopold mešnikovo posvečenje in je opravil Bogu svojo prvo mešno daritev v farneji cerkvi sv. Janeza v Lotmerku; na to je prišel v škofijsko sekovsko duhovnico, se je tu vežbal v vseh opravljenih dušnega pastirjevanja in je nastopil slednjič 1765, bogat potrebnih vednostij, kaplanijo pri sv. Ožbaltu zunaj Ptujja. — Že tukaj se je pečal razun drugih opravil tudi s šolsko mladino; še več pa v mestu, kamor ga je 1769 škofova volja poklicala. Od tega imenovanja leta 1769 do l. 1784 je bil poduk nadarjenih mladenčev jegov veden, nikdar nadležen posel, kojega je z gorečnostjo opravljal, deloma pri otrokih meščanskih, deloma pri gojencih c. k. vojaškega zavoda, kojim je neutrudljivo lomil krub izveličanja in tako redil jihovega lačnega duha s čistim izveličanskim naukom. V septembru leta 1784 je zapustil Volkmer mestno kaplanijo, dasiravno to ni bilo po volji jegovemu nadžupniku Plohelnu, in je šel za kaplana na kmečko župnijo sv. Urbana, kjer je zakopal svojega presrčnega prijatelja župnika Matjaša Omulec-a in ostal oskrbnik pri zapuščenjej župniji od 27. avgusta do 2. febr. 1789; potem je oskrboval od 3. februarja do 4. junija imenovanega leta vikarijat v Vurbergu in je upal, da bo na tem holmci v prijaznem kraju nekaj časa počivati zamogel. Pa jegov živi duh mu ni dal miru; prijel je za pero in je pisal slovensko pesen od tobaka in od kmečkega stanu in je tam šibal neke pregreške, razvade in postarane navade kmečkega stanu; pisal je tudi cerkvene pesni za svečano službo božjo, med kterimi je znana mešna pesen in napev: Tebe Bog mi hvalimo, pa tudi druge duhovne pesni so vredne sem pristete biti. Pisal je tudi nedeljska in praz-

niška evangelija s kratkim jako spodbodljivim razlaganjem v tistem narodnem jeziku, kojega v ptujскеj dekaniji vsakdo razume.

Omulec, zgoraj imenovani župnik pri sv. Urbanu, je umirajoč ljubljenu Volkmerju zapustil celo svoje premoženje v trdnem prepričanji, da bo jegov naslednik v službi; ker ga pa slab grizljeje te župniji ni veselil, za to za župnijo niti prosil ni, nego se je odločil kaplan ostati in tako dolgo v vinogradu Gospodovem delovati, dokler bi mu začele moči vidoma pešati. Svoj namen je možato izvršil, delal je z veliko marljivostjo ter užival zaupanja množice deloma zavoljo izglednega življenja, deloma zavoljo v srca segajočega podučevanja, deloma zavoljo dobrega sveta, kojega je mnogim bolnikom za popravo kolebajočega zdravja podati vedel, in posebna vraštva z dobrim srem dajal. Pri vsem tem ni gledal na to, kaj bi mu v prid služilo, še manje pa, da bi bil pokazal, da na to gleda. Pisal je lepo, čisto, in se mu, je pisova še le 4 leta pred smrtjo pokvarila, ko so oči oslabele; bil je možat poštenjak, odkritosrčen; jegove neumorne delavnosti ni moglo nič pomenjšati; ljubil je domovino goreče; bil je pobožen brez hinavščine; skrbel je za sramežljive ubožce po hišah, ker so se mu smilili; proti prijateljem je bil trden značaj brez spremembe; bil je poln dovtipa in pošten duhovnik, kar vse ga dela nepozabljivega. Brez sijajnosti so mu tekli v samoti veseli dnevi, ki so mu ostali še črez pisarjenje, spovedi in učena branja takih spisov, kterih si je vsako leto kupoval; čas mu je kratil poduk v šoli ali na leci, ali tudi po vaseh župnije, oni čas, s kterim je toliko varčno ravnal, da bi kaj pridobil za se, mladino in ljudstvo. Pri tem neumornem delovanji si je oslabil živce, posebno oči; zato mu je izposloval ljudomili Janez Miroslav, knezoškof sekovski, leta 1808, dasiravno je bil posvečen na „privatni titel“ lotmerških tržanov, od deželne vlade 200 fl. pokojnine. Pa tudi sedaj Volkmer ni praznoval; tudi kot opešaneec je živel kakor preje in je ustanovil pri sv. Martinu čez dve leti kaplanijo s 400 gold. dunajske veljave. Pri sv. Martinu je prebival, ko je nehal provizorij v Vurbergu, do l. 1812. Takrat je se vrnil v svoj najljubši kraj k sv. Urbanu. Tudi sedaj ni delal manje v vinogradu Gospodovem, kakor preje, in je pridigoval večkrat, še tri dni pred smrtjo. (Konec prih.)

Smešničar 32. Bogat neoženjen mlinar sorodnikom svoje žive dni ni hotel ničesar dati. Zato so ga pa tudi hudo psovali in preklinjali. Po njegovej smrti najdejo od njega lastnoročno pisan testament. V njem sporočuje mlinar vse svoje veliko bogastvo onemu sorodniku, kateri pred sodnijo dokaže, da je bil njega najhujše psoval in preklinjal. Ves rod je po konci. Vsak ponuja cele litanije psolvk, vendar največ utegne vkupaj spraviti neka — jezična ženska.